

ПРОЛЕТАРІ УСІХ КРАЇВ
ЄДНАЙТЕСЬ!

Соціалістична Партія Канади.
Socialist Party of Canada.

Робітники в боротьбі згублять лише свої кайдани, а здобудуть усей сьвіт!
К. МАРКС.

ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РОБОЧОГО ЛЮДУ

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік \$2.00
Пів рік \$1.00
Чверть . . . . . 60 цт.
Одно число . . . . . 5 цт.
До старого краю . . \$2.20

THE RED FLAG

Socialist weekly paper for Oukrainian proletariat in Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Червоний Прапор
(The Red Flag),
467 Manitoba ave.
Winnipeg, Man.

Рік I.

Вінніпег, Ман. Субота, 5 Січня, 1908.

Winnipeg, Man. Saturday, 5 January, 1908

Число 6.

МІТІНГІ!!

Що поділі о 3 годині в галі ім. Т. Шевченка 467 Манітоба аве., відбувають ся мітінги. Ветун вільний усім. Робітниця! Робітниця! Беріть участь у політичним життю...

З ІСТОРІЇ КАНАДИ.

I.

Канда за панованя французів.

Вістка про знахід Колумбом шляху до багатой Індії (відомо, що Колумб вмер, не знаючи, що він знайшов не дорогу до Індії, а новий материк) хутко облетіла усею Европу. Королі багатих Країн вислали ескандри шукати найближші шляхи до багачо багатих земель, котрі як усі думали, лежать не дуже далеко на захід від берегів Европи. Всього пять літ пізніш по складаючач епоху знаходка Колумба, а власне в 1497 р., англійський Король Генрих VII вислав ескандіцію з двох кораблів на чолі з Джаном Каботом та його сном Себастьяном „в усей краї заходу, заходу та півночі... розшукувати і знаходити великого реда острови заселені поганам і до сего часу невідомі християнам”. Адміралові Каботові було дозволено „встановляти королівський прапор на усей винайдених селах, містах, фортецах, материках, покориючи тамошне населене та запосідаючи (іменем англійского короля) нові країни”.

Ескандіція вирушила у травню 1497 р. з Бристолу і пішла просто на захід. Мореплавці уздріли береги борше ніж еподівались, і зробили декільки висідок в декількох місцях; однак, до сего часу

що не розвізано напевне, де власне висідала ескандіція Кабота: чи на островах, що пізля прозвані Ньюфаундленд та Кап Бретон, чи на півострові Лабрадори. Коли так, то Кабот являється, таким робом першим європейцем, що ступив на континент Америки, бо плімба Колумба (1497) кінчалась островами, що розкидані у Мексиканській затоці.

Як би там не було, але береги знайдені Каботом, були малозалюднені і досить убогі, звідки чому наслідки ескандіції дуже невдовольнили, як короля так і лондонских та бристольських купців, що клопотались за тою ескандіцією. Однак слідуячого року була вислана з Англії друга ескандіція шукати тую багату Індію, але її наслідки були такіж, як і першої, завдяку чому англікам надовго відхотілось конкурувати з Гішпанією, що до відшукування нових земель... Вісіля англіки операли свої змаганя на береги Північної Америки на тім власне, що ті береги були буцім знайдені двома ескандіціями Кабота.

Слідуяча проба шукати дорогу до Індії, відмінну від того шляху, котрим ішли гішпанці (від Канарських островів до берегів теперішньої вест — Індії), належить французам. За панованя Франциска I, в році 1523, французами був висланий відшукувати нові землі флоренцієць Джіованні Верадано; він пройшов вздовж берегів Пів. Америки, а власне, тієї її частини, яка лежить між теперішнім штетом Південною Кароліною та Нью-Фаундлендом. По 11 роках після Вера-

дано, вирехтовав ся до Америки французський маринар Картье. Подібно як Верадано та Кабот, він шукав північно-західного шляху до Індії, але, звичайно, такого не знайшов. Замість того знайшов затоку і ріку Святого Лаврентія і пробував закласти селення на тих місцях, де тепер стоять міста Квебек та Монреал. Картье лішивши зимувати у Канаді (назвиско Канада перекручене індіанське слово, яке появляється на мапах з часів подорожі Картье), але зима випала страшно сувора, і французи дуже терпіли з браку теплої одежі та недостачі вікту. Багато з них згинуло, решта привітшила, повернути на весну до Франції. Однак енергійний і жвавий маринар Картье незабаром подав ся вдруге до знайдених ним територій, знову перебув там зиму і ще раз вивезив ся в трудність колонізації нової країни. Справді, і на сей раз багато з його людей згинуло від недостач, опинившись майже в безлюдній пустелі, з кліматом далеко відмінним від підсова Франції.

Недівлючись на усей ці пригоди, Картье у справозданих про свою подорож так багато оповідав про родючість ґрунту нових земель та по братерські відносини індіанців до європейців, що король Франціск I поклав, щоб там не було, опанувати новий край і залюднити його французами. В році 1541 в нову землю, прозвану „Новою Францією”, була вислана перша партія переселенців, wraz за якими поїхав і „віце-король” Нової Франції, Роберваль. Не дівлючись на хосен з рибачтва понад берегами Америки, не-

дівлючись на ще більший хосен з мінової торглі футрами з індіанцями, не дівлючись навіть на пинуваше тоді переконане, що річка Св. Лаврентія лежить на шляху до багатой Індії, не дівлючись на усе це, перша проба французького уряду колонізувати нові землі скінчилась ні на чім. Вона-більше в самих емігрантах - то були адебільшого боми та батяри, кримінальники та аматори борзенько розбогатіти.

Усе це, а також і те, що у Франції надійшли незабаром турботні часи релігійних міжусобиць та війн, було причиною цілковитого спиненя на цілих 60 літ всіляких проб заснувати на західнім материкі „Нову Францію”.

Коли королем став Генрих IV (1594) у Франції, як відомо, надовго спинились релігійні та міжусобні роздори; разом с цим відродились змаганя французів колонізувати знайдені ними землі, що лежали понад течією ріки Св. Лаврентія, та в так званій Акадії (тепер Нова-Шкоція). В році 1599 Генрих IV підписав статут Compagnie du Canada et de l'Acadie, цій компанії були дані великі права і привілеї. Душею нових колонізаційних проб був звісний Самуїл Шамілен, котрий в протязі свого життя зробив багато переїздів до Канади, довго там лишив ся і до дрібного обіздив як береги, емериканского материка коло затока Св. Лаврентія, такі величезні обшари, що відокремлювали французькі володіння понад рікою Св. Лаврентія від найближчих англійських осад.

Але, заходам Шамілена стягти колоністів у „Нову Францію” перешкождали

екрайніса самолюбна політика „Канадійсько-Акадійської Компанії”, та усей ті порядки, які правительстві Франції хотіло завести у Новім Сьвіті. Уряд роздавав шляхті великі обшари землі і давав їй право залюднювати ці землі звичайними колоністами; ці колоністи крім плати дідишови чиншу, муєли ще відбувати і панщину. Шляхті було навіть дане в певних межах, право судити і карати замешкалих на її обшарах колоністів. Одним словом уряд прагнув того, щоб „Нова Франція” була взірцем старої Франції — в якій тоді панувало люте кріпацтво.

Усе це, звичайно, було хосенно для шляхти, але цілком зле для людей нижчих верет, які, таким робом, не могли мати жадної охоти переїздити на далекі та негостинні береги Нового Сьвіту.

Завдяки усьому цьому коли в році 1635, по 20 літ, ній упертії праці на користь нової країни, Шамілен вмер, — в Канаді мешкало не більш як 150 французів; майже усей вони zatrudнювались не хліборобством, а головним робом, скупованем футер від індіанців.

Піньшими словами, майже по 150 роках після перших подорожів французів до берегів Америки та більше ніж по 30 роках після затвердження багачо-обіцяючого статуту, Канадійсько-Акадійської торговельної компанії, французи не зуміли зорганізувати ані одної скільки був значної осаді (колонії) в Новім Сьвіті.

(Дальше буде)

П. Г. Міжуев.